

Het Zondagochtend Concert

1 september 2024 - Grote Zaal - 11.00 uur

Brussels Philharmonic
Ilan Volkov, dirigent
Anna Fedorova, piano

Maurice Ravel
1875-1937

Pianoconcert in G (1929-31)
Allegramente
Adagio assai
Presto

Pjotr Tsjaikovski
1840-1893

Symfonie nr. 4 in f, op. 36 (1877-78)
Andante sostenuto
Andantino in modo di canzona
Scherzo: Pizzicato ostinato
Finale: Allegro con fuoco

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer. **Lees bijvoorbeeld het interview met Saskia Voorbach, de nieuwe AVROTROS-presentator van Het Zondagochtend Concert op concertgebouw.nl/voorbach.**

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

8 sep - Grote Zaal

Beethovens *Symfonie nr. 7* en Anastasia Kobekina speelt *Rococo-varianties*

15 sep - Grote Zaal

Karina Canellakis dirigeert Stravinsky's *Petroesjka*

22 sep - Kleine Zaal

Schuberts *Strijkkwintet* door Ensemble Tamuz

29 sep - Grote Zaal

Ronald Brautigam in Beethovens Pianoconcert nr. 3

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! [#concertgebouw](https://twitter.com/concertgebouw)

Het Zondagochtend Concert wordt elke week door AVROTROS rechtstreeks uitgezonden op NPO Klassiek.

De swingende klanken van Maurice Ravel's *Pianoconcert in G* en de hevige Russische emoties in Tsjajkovski's autobiografische *Vierde symfonie* lijken op papier twee werelden die ver van elkaar liggen. Toch zijn er ook overeenkomsten. Zo werken beide componisten met een onvoorstelbaar rijk klankenpalet.

Klankrijkdom

De Israëliische dirigent Ilan Volkov kan die klankrijkdom als geen ander aan het orkest ontlokken. Hij begon zijn carrière als jongste chef-dirigent ooit van het BBC Scottish Symphony Orchestra. Sinds 2021 is hij als vaste gastdirigent verbonden aan Brussels Philharmonic. Dat flexibele en breed georiënteerde orkest maakt prijswinnende klassieke cd-opnamen, speelt filmmuziek in voor Hollywood-krakers, geeft concerten door heel België en begeleidt regelmatig de finale van de Koningin Elisabeth-wedstrijd. Die diversiteit komt het orkest in dit programma goed van pas. Het Oekraïense pianofenomeen Anna Fedorova staat bekend om haar muzikale diepgang en charisma. Het is haar in deze thuiswedstrijd – ze woont al jaren in Amsterdam – dan ook toevertrouwd Ravel's klassieker van nieuwe energie en diepte te voorzien.

Amerikaanse impressies

Tijdens de 'Années folles', oftewel de roaring twenties, ontdeden de dames zich van hun corset, knipten hun haar in een bob en dansten de wilde Charleston. Ook mannen kwamen los, na de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog was het tijd voor luchtigheid, hedonisme en humor. Hoewel de Parijse kunstwereld hoogtepunt na hoogtepunt kende, werd de invloed van de Amerikaanse cultuur steeds groter. Vooral jazz was populair. Ook Ravel was gegrepen door de jazz, zeker toen hij in 1928 een tournee maakte door de Verenigde Staten. Bij thuiskomst verwerkte hij zijn Amerikaanse indrukken in het *Pianoconcert in G*. Na een energieke zweepslag combineert Ravel de Spaanse muziek uit zijn jeugd – zijn moeder was Baskisch – met de Amerikaanse jazz. Het is muziek die niet alleen de oren prikkelt, maar het hele lichaam in beweging brengt. Het tweede deel is van een geheel andere orde: dromerig en sereen. De lange melodie van de piano – later in het orkest, met hoogtepunten in de fluit en de althobo – lijkt boven de wals-begeleiding van de linkerhand ter plekke te ontstaan. Dat is schijn, Ravel worstelde enorm met het componeren. 'Het werd bijna mijn dood!', bekende hij

enigszins dramatisch. Daar is niets van te horen, behalve dat de muziek soms pijnlijk mooi is.

Het Presto is nog energiever dan het openingsdeel en doet er qua virtuositeit een schepje bovenop. De jazzinvloeden zijn overdadig, de ritmiek is stuwend, de harmonieën zijn tintelend; logisch dat deze muziek in het Parijs van de vroege jaren dertig zeer goed in de smaak viel.

Noodlotssymfonie

Wie homoseksueel is in Poetins Rusland heeft het niet gemakkelijk. Dat was in het tsaristische Rusland van de negentiende eeuw niet anders. Dat wist ook Pjotr Tsjajkovski. De maatschappelijke afkeer van zijn geaardheid en de angst voor een schandaal brachten hem ertoe in 1878 met een leerlinge te trouwen. Tsjajkovski had al snel in de gaten dat er voor zijn gevoelens in dat huwelijk geen plek waren. Die kon hij alleen kwijt in zijn muziek. En in zijn brieven aan de rijke zakenvrouw Nadezjda von Meck, die de componist jarenlang financieel en emotioneel ondersteunde. Door hun briefwisseling weten we welke biografische elementen Tsjajkovski in zijn *Vierde symfonie in f*, op. 36 verwerkte. Ieder deel van de symfonie heeft een facet van Tsjajkovski's leven als onderwerp. Het eerste deel, dat de

sleutel vormt tot de hele symfonie, is volgens de componist terug te voeren op het idee dat 'de kracht van het lot te sterk is voor het individu om te weerstaan'. Zijn huwelijk én zijn scheiding zijn in dit deel verwerkt. Zij waren niet voorbestemd: het lot van Tsjajkovski lag niet bij een vrouw, hoe graag hij ook een 'normaal' gezinsleven wilde leiden. Het tweede deel bevat 'herinneringen aan mijn kindertijd die bitterzoete emoties oproept, gevoelens van intimiteit en tegelijkertijd onoverbrugbare afstand'. In het derde deel geeft de componist zijn fantasie alle ruimte. In de Finale komen de voorgaande delen bij elkaar. 'Het individu voelt de isolatie in een menigte, maar kan tegelijkertijd voldoening vinden door de massa om hem heen', schreef hij daarover. Heftige Russische kost dus, vol zware thema's en zwelgende emoties. Die gevoelens werden de componist bijna fataal, want na zijn mislukte huwelijk deed hij een zelfmoordpoging. Gelukkig mislukte die en was er voor hem altijd de muziek, een wereld waarin hij echt vrij kon zijn en zijn diepste emoties kon uitdrukken.

Alexander Klapwijk